

KRALJICA DAGMAR

ZGODOVINSKI ROMAN

Toda nekaj časa sem o njem ni bilo niti slišati. Izza mišenskih dogodkov je bilo, kakor da ga je požrla zemlja. Kdo ve, če ni poginil.

Prijezdili so Slavek Hrabiš, Mešek s Peruce, Kren s Kresina, Oldrih iz rodu Buzicev, Borita z Redhošta, Oldrih z Drnholca, Herman z Letovic, Arnošt sin Sezinov in Robida s Smečna.

Takoj so odprli brano, in ne pričakovanim gostom sta prišla nasproti kastelan Peter in njegov brat Milgost.

"Ah, lepo ves pozdravljam, dragi gospodje! — Da ste našli pot semkaj! — Le dalje — dalje!"

Župan Peter je prekipel, vlnudnosti in drugemu za drugim stresel desnico kar najprijaznejše je mogel.

"In kaj jetnik, gospod Peter?"

"Živ in zdrav je! — Sile mu tukaj ni trpeti!"

"In kaj mi prinašate?"

"Le trpljenje — samo kratak trenotek, gospod Peter!"

"Morebiti ni Premisl pred Prago?"

"Kakor da je padel v vodo, gospod župan!"

"Prosim te, pelji nas k jetniku..."

"Morebiti..."

Gospod Peter se je pomenljivo zganil in v duhu se je obiskal tolikih gostov že zbal. Bilo bi

mu res neljubo, če bi v njegovi prisotnosti mlademu knezu storil kdo kaj hudega. In skoro mu je bilo žal, da jim je kar tako odprl brano in jih ni vprašal po vzroku njihovega prihoda. Na Češkem je bilo tedaj vse mogoče. Premislavci so sovražili drug drugega, kakor da se v žilah vsakega pretaka druga kri.

Knežič Vladislav ni tukajšnjega jetništva skoro niti čutil.

Hodil je celo v gozdove na lov, kadarkoli se mu je zahotelo. In še sam je mnogokrat spomnil župana ali njegovega brata, da je čas iti domov in da bi lahko tudi zašli.

Gospod Peter je nekdanjemu vojvodi na skrivnem iz dna duše privoščil srečo.

In če sta se pričela s knežičem pogovarjati o Zdicah nezvestobi, je tukajšnji župan vselej rekel: "Le jaz in Černin bi morala biti tam. Vse bi bilo izpadlo drugače. Le jaz, moj meč in Černin! Pravim: ta moj meč!"

Meč župana Petra je bil za dve roki in nenačuden; nihče drugi bi ne bil z njim kaj opravi in če bi bil še močnejši.

Ti gostje so bili sicer vsi njegov dobri znanci, njihova zvestoba do Henrika Bretislava je bila lažja kakor golobje pero, toda kdo more vse vedeti naprej!

Gospod Peter se je nehoti spomnil svojega meča, ozrl se po grajski družini, če bi se mogla meriti s temi gospodi, in se nato postavil gostom na pot.

"Pravim vam, dragi gospodje — jetnik je moj varovanec —"

"Bodi zanj brez skrbi..."

"Pravim vam, dragi gospodje — pri Zdicah prav tako ste rekli njegovemu bratu..."

Mešek s Peruce je nehoti segel po meču...

Nekaterim nepričakovanih gostov se je razlila po obrazih rdečica. Tudi glave so povesili v tla.

"Pri svoji časti se ti zaklinjam, župan..."

Gospod Peter se je samo smehljaj; ob boku mu je že visel na močnem, širokem jermenu dvoročni meč.

Župan se je oziral na stran, kakor da išče najpripravnejša mesta, če bi se moral morebiti braniti.

"Prej mi povejte, kaj hočete jetniku! — Sicer vam ne odprem; in če me razsekate na kose — ne odprem."

Župan se je postavil naravnost na stopnice, vodeče k durim, skozi katere je bilo mogoče priti v knežičevo bivališče.

"Ravnal sem napačno — in pokoriti se hočem za to, čeprav s svojim življenjem..."

"Tega ni treba, gospod Peter!"

Borita z Redhošta je stopil tesno k županu.

V tem trenutku se je v Petrovih rokah posvetilo jeklo, in njegov brat Milgost je tudi potegnul meč.

"Bodi pameten, župan, mi smo Bretislavove vlade siti že do grla..."

Borita z Redhošta je zopet pričel govoriti. Toda Peter je še vedno z obema rokama stiskal svoj meč in Milgostovo orožje se je tudi že lesketalo v solčnih žarkih.

"Mi hočemo knežiča odvesti iz ječe!"

"Knežiča — odvesti — iz — ječe"

"Tako je! — In zdaj veš vzrok našega prihoda!"

"In morem se domisliti še marsičesa!"

"Da si hotel, bi bil že davno lahko sam storil tako!"

"Dal sem vojvodi besedo, da ga bom čuval. In negoval sem ga kakor lastnega sina... Knežič Vladislav je na Drevičji gospod — ali razumete? — In v zraku tukajšnjih gozdov mu je bilo boljše, kakor bi mu bilo kjerkoli drugje."

"Naj bo že dovolj tega besedičenja! — je mrzko zamrmral Kren s Kresina."

"In kaj vojvoda, moji dragi gospodje?"

"Na smrt je bolan — Naj živí vojvoda Vladislav!"

To klicanje je zagrmelo po gradu, kakor da je pridivala burja iz gozdov.

"Naj živí vojvoda Vladislav!" so vnovič zaklicali češki gospodje, toda še burneje kakor prvič.

Le župan Peter ni spregovoril niti besedice. Njegov brat Milgost se tudi ni pridružil kličim.

"Če ga imaš tako rad, zakaj molčiš?" je rekel skoro s posmehom Oldrih z Drnholca. "Ali nam boš morebiti tudi še zdaj hotel kljubovati? — Najino prijateljstvo, župan Peter, je resnično, toda če bi se nam stavil na pot — bi se morala udariti — ti si star, izkušen, učen borilec, toda mene tudi nekoliko poznaš..."

Oldrih z Drnholca je držal desno roko na ročaju, ne sicer tako dolgega in širokega, a vendar precej težkega meča...

"Ničesar nimam proti vaši volji... Toda za edinega, pravega kneza priznavam Premislav, ki mu pravijo Otokar. Vedite to in pri tem me pustite!"

In da si tedaj služil Bretislavu?"

Na to vprašanje bi mogel tebi zastaviti drugo... Toda saj ste že sami rekli: "Naj bo že skoro dovolj tega govorenja! — Torej vam zdaj nočem dalje braniti."

"Na dolga in srečna leta!"

"Naj živí vojvoda Vladislav! Med visokimi, hrastovimi vrati, za katerimi je bila ena najkрасnejših sob na Dreviču, se je prikazal vitek mladenič rumenih las, cvetočega lica in silno prikupljivega izraza..."

"Naravnost v Prago te popeljem, gospod... Ali hočeš biti naš knez? — Za nami je cela češka dežela."

Borita z Redhošta se je pred mladeničem globoko priklonil.

"Kaj je z mojim stricem?"

"V Hebu počasi umira..."

In mi hočemo imeti vojvodo preje, kakor on zapre oči, da nam ne vsili zopet Nemec človeka, katerega bi morali sovražiti... Gospod, mi poznamo tvoje srce in ti zaupamo."

"Naj umrje stric kot vojvo-

da... Ne maram mu greniti poslednjih trenutkov..."

"Moj plemeniti, velikodušni gospod!"

Zupanu Petru so stopile solze v oči...

"Če se spomnite na me, kadar bo prestol prazen — sem pripravljen vstreti vaši želji."

"Želji cele češke dežele!"

"Za enkrat le vaši, samo če je moj brat..."

"Iz duše mi govoriš, plemeniti gospod! — Pravico do knežjega prestola ima samo gospod brat! — Toda v nobeni stvari ti nočem svetovati ali te morebiti od česa odvrnati."

"Po gospodu bratu ni niti duha, niti sluha. Mogoče že trohni v črni zemlji. Od Mišenske bitke sem nihče izmed nas ni kaj slišal o njem... In mi moramo imeti v Pragi vojvodo, ker napočijo zmede, katerih obsega si ni mogoče predstavljati..."

Naša domovina je skoro na robu pogube, treba ji je hitre pomoči, in mi stavimo vse svoje upanje v te, gospod... Za razmišljanje ni časa... V Prago pridemo v najugodnejšem času..."

"Zaprisegamo te pri tvojih slavnih prednikih, v imenu rodne zemlje!"

"Jasni gospod, ne obotavljam se niti trenotek..."

"Če ne bode ene glave, se razcepi Češka z Moravsko v neštivilne kneževine!"

"Pojdem..."

"Pojdi, gospod; če ni o tvo-

jem knežjem bratu niti duha, niti sluha, se seveda ne smeš obotavljati!" je spregovoril župan Peter in se tudi globoko priklonil pred dosedanjim svojim varovancem.

"Tvoje udanosti, tvoje ljubezni in naklonjenosti ne pozabim celo svoje življenje!"

Knežič Vladislav je svojega ječarja objel in ga poljubil na obe lici; tudi njegovemu bratu je stisnil desnico... Močno so se čudili temu češki gospodje, ki nikakor niso mogli razumeti, da je med ječarjem in jetnikom mogoča taka ljubezen. In tudi je malokateri knežič, katerega koli rodu, zapuščal kraj jetništva z resnično ljubeznijo do svojega ječarja v srcu.

Kmalu potem se je vsa ta junaška četa spustila v najhitrejšem diru proti zlati Pragi...

Vendar ta dan niso prijezdili do glavnega mesa. In ko so se drugo uro bližali Strahovski brani, jim je donelo v pozdrav zvonjenje mrtvemu Henriku Bretislavu. In komaj so vtihnili žalostni glasovi, so se vnovič zazibali zvonovi, toda to pot slavnostnejše in slavnostnejše, da so takorekoč oznanjali velik praznik, s Hradčan pa se je razlegal radostni spev: "Gospodj pomiluj ny" in Te Boha hvalime," in vojvoda Vladislav, odet s škrlatnim plaščem, na glavi s hermelinovo čepico s okrasom, katero je pred drugim stoletjem poslal papež Nikolaj II. knezu Spitignjevu

mesto kraljevske krone — je še, vriskajočemu ljudstvu s polno pestjo razsipaval srebrne gro-

(Dalje prihodno)

Ker francoska obala še vedno ni počiščena od streljavih objektov, so se morali Parizani zadnjo letošjo s počitnicami v domačem mestu ter opazovati kopaljšče ob reki Seine. Eno teh kopaljšč nam prikaže gornja slika.

WOMEN IN WAR

1945 WOMEN CAN HELP THEIR COUNTRY BY USING EVERY DROP OF USED COOKING FAT. IT SEPARATES INDUSTRIAL FATS AND OILS PREVIOUSLY WASTED IN THE SOUTH PACIFIC — HELPS MAKE SYNTHETIC RUBBER, FABRICS, PRINTS, SOAPS, PLUS THOUSANDS MORE.

SERVICE ALL TYPE OF WIRING

Zmislite se na novo za vaš RADIO -- PRALNICO in CISTILEC ZA POPRAVO

MODERNA OPREMA

14 LET IZKUŠNJE Vse delo garantirano

MALZ ELECTRIC

6902 St. Clair Ave. 9:30 dop. — 9:00 zvečer

UČITE SE ANGLEŠČINE iz Dr. Kernovega ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER" kateremu je znižana cena \$2.00 in stane samo:

Naročila sprejema KNJIGARNA JOSEPH GRDINA

6113 St. Clair Ave. Cleveland

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA

1146 E. 61st St.

HE 2730.

V BLAG SPOMIN TRETJE OBLETNICE SMRTI PRADRAGEGA IN NIKIDAR POZABLJENEGA BRATRANCA

Tom Hamer

ROJEN KRAIC

ki je mirno zaspal večno spanje dne 12. septembra 1942.

Tri leta so že potekla, odkar si ločil se od nas na Tvoj grob toplo solnce sij, med nami ostal je Tvoj spomin.

Žalujoci ostali:

TOM KRAIC in DRUŽINA.

Cleveland, O. 12. sept. 1945.

Iz urada North American banke

Delničarji in društva, pozor!

Direktorij slovenske banke opozarja vse delničarje, posameznike in društva, ki lastujejo delnice, da zagotovo vrnejo Proxy, podpisane, ali jih prinesite seboj na sejo dne 18. t. m. v SND.

Da bo seja veljavna mora biti vrnjenih nad dve tretjini ali biti toliko navzočih delničarjev.

Direktorij je v sporazumu državnih uradnikov sprevidel, da je potreba povišati kapital, da bo banka imela še večjo priliko za hitrejšo narast.

Uradniki, katerih društva imajo delnice, potrudite se, da pošljete do tega časa Proxy, ali pa zagotovo pošljite zastopnike, da tam glasujejo.

Ni dovolj da kdo reče: "Brez mene bodo lahko naredili!" Vsaka delnica naj bi bila zastopana. Kdor na sejo ne more, naj vpošle Proxy.

Mnogi delničarji so se med časom že tudi preselili. Kdor ni dobil pisma s Proxy, ta nima novega naslova. Sedaj je čas, da se vse to uravna.

DIREKTORIJSLOVENSKEBANKE.

ANTON GRDINA, predsednik.